

Підсумки діяльності кредитних спілок, інших кредитних установ та юридичних осіб публічного права за 2011 рік

Станом на 31.12.11 у Державному реєстрі фінансових установ міститься інформація про 691 кредитну установу (табл. 1), у тому числі про:

- 613 кредитних спілок;
- 49 інших кредитних установ;
- 29 юридичних осіб публічного права.

Таблиця 1

Кількість кредитних установ у Державному реєстрі фінансових установ за 2009 – 2011рр.

Реєстрація кредитних установ	2009	2010	2011
Кількість кредитних установ на кінець періоду, в т.ч.	816	730	691
кредитних спілок	755	659	613
інших кредитних установ	32	42	49
юридичних осіб публічного права	29	29	29

Кількість кредитних установ починаючи з 2008 року почала зменшуватися і на кінець 2011 року порівняно з аналогічним періодом 2010 року зменшилася на 39 одиниць, або на 5,3 %. Скоротилась і кількість кредитних спілок, яка на кінець 2011 року становила 613 одиниць, що на 7,0% (46 одиниць) менше за показник минулого року – 659. Насамперед, це пояснюється істотним погіршенням фінансового становища кредитних спілок, суттєвим зниженням показників їх платоспроможності та ліквідності.

Як видно з таблиці 1, кількість інших кредитних установ постійно зростає. Станом на 31.12.11 кількість інших кредитних установ становила 49 одиниць, що більше порівняно з аналогічним періодом минулого року на 7 одиниць, або на 16,7 %.

Кількість юридичних осіб публічного права стала і становить 29 установ.

На ринку кредитних установ стан сегмента кредитної кооперації продовжує погіршуватися: основні показники діяльності і далі істотно зменшуються. Результати діяльності кредитних спілок у минулому році засвідчували як скорочення кількості кредитних спілок, а також кількості членів кредитних спілок, так і уповільнення рівня ділової активності та суттєве зниження темпів приросту показників їхньої діяльності. Проте, на відміну від банків, кредитні спілки практично не припиняли видачі кредитів, незважаючи на важкі умови своєї діяльності.

Інші кредитні установи та фінансові установи – юридичні особи публічного права демонстрували зростання більшості показників діяльності.

Результати діяльності кредитних установ за 2011 рік та динаміка основних показників їхньої діяльності за 2009-2011рр. наведені в таблиці 2.

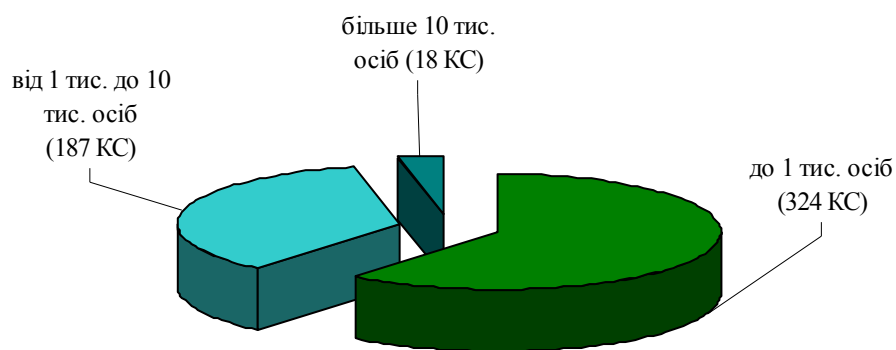
Динаміка основних показників діяльності кредитних спілок, інших кредитних установ та юридичних осіб публічного права за 2009-2011рр.

Кредитні установи	2009	2010	2011	Темпи приросту, %	
				2010 / 2009	2011 / 2010
Кредитні спілки					
Кількість зареєстрованих кредитних спілок (на кінець періоду)	755	659	613	-12,7	-7,0
Кількість членів КС (тис. осіб)	2 190,3	1 570,3	1 062,4	- 28,3	- 32,3
Кількість членів КС, які мають внески на депозитних рахунках на кінець періоду (тис. осіб)	117,0	78,9	48,0	-32,6	-39,2
Кількість членів КС, які мають діючі кредитні договори (тис. осіб)	423,6	343,0	249,3	-19,0	-27,3
Загальні активи (млн. грн.)	4 218,0	3 432,2	2 386,5	-18,6	-30,5
Кредити, надані членам КС (залишок на кін. періоду) (млн. грн.)	3 909,1	3 349,5	2 237,4	-14,3	-33,2
Внески членів КС на депозитні рахунки (залишок на кін. періоду) (млн. грн.)	2 959,3	1 945,0	1 185,5	-34,3	-39,0
Капітал (млн. грн.)	765,8	1 117,3	942,9	45,9	-15,6
Інші кредитні установи					
Кількість зареєстрованих кредитних установ (на кінець періоду)	32	42	49	31,3	16,7
Загальні активи (млн. грн.)	3 092,1	2 498,9	3 903,6	-19,5	56,2
Капітал (млн. грн.)	719,4	843,5	1 441,7	17,3	70,9
Обсяг виданих кредитів на звітну дату (млн. грн.)	1 805,4	1 408,4	2 064,9	-22,0	46,6
Юридичні особи публічного права					
Кількість зареєстрованих юридичних осіб публічного права (на кінець періоду)	29	29	29	-	-
Загальні активи (млн. грн.)	4 513,2	6 430,4	5 509,1	42,5	-14,3
Капітал (млн. грн.)	494,8	2 482,7	2 570,3	401,8	3,5
Обсяг виданих кредитів на звітну дату (млн. грн.)	2 561,7	2 421,4	3 116,3	-5,5	28,7

Кредитні спілки

Кредитна спілка – неприбуткова організація, заснована фізичними особами, професійними спілками, їхніми об'єднаннями на кооперативних засадах з метою задоволення потреб її членів у взаємному кредитуванні та наданні фінансових послуг за рахунок об'єднаних грошових внесків членів кредитної спілки.

За результатами звітного періоду, як і раніше, більшість кредитних спілок (324) об'єднувала відносно невелику кількість членів – до 1000 осіб. При цьому, достатньо велика кількість кредитних спілок (187) об'єднує від 1000 до 10 000 членів, що ускладнює проведення загальних зборів, які є вищим органом управління кредитних спілок, та прийняття своєчасних управлінських рішень. Так, станом на 31.12.11 розподіл кредитних спілок за кількістю членів зображено на рис. 1.

*Рис. 1. Групування кредитних спілок за кількістю членів станом на 31.12.11
(за даними звітності 529 кредитних спілок)*

Станом на 31.12.11 **кількість членів кредитних спілок** становила **1 062,4 тис. осіб**, з яких 249,3 тис. осіб, або 23,5 % – члени кредитних спілок, які мають діючі кредитні договори, та 48 тис. осіб (4,5 %) – члени спілок, які мають внески (вклади) на депозитних рахунках (рис. 2).

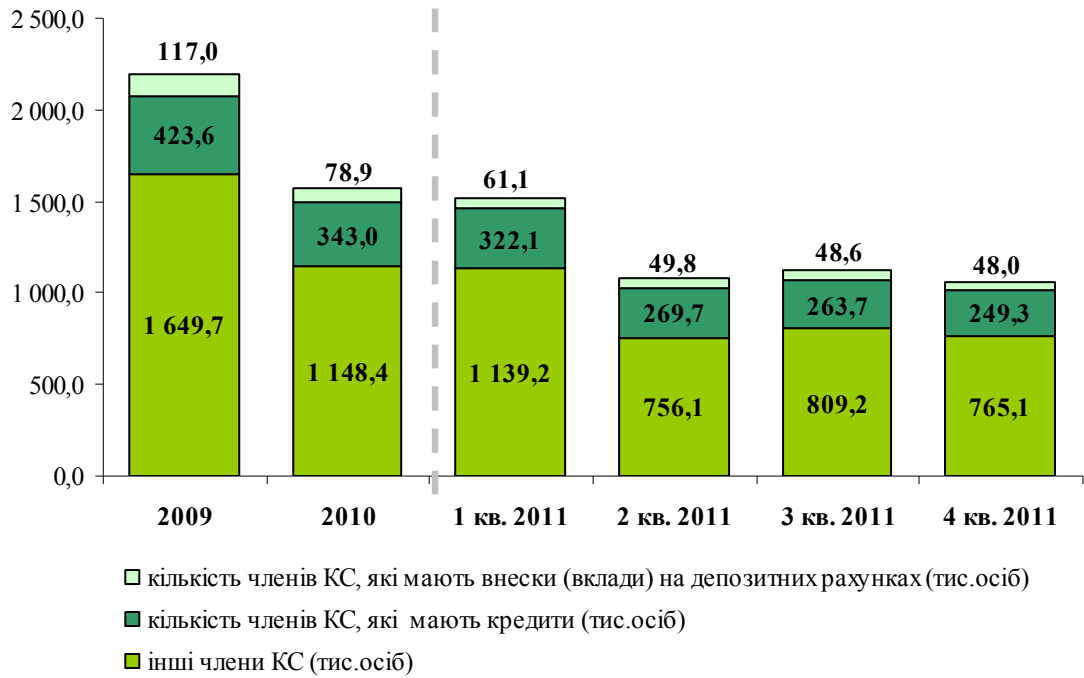

Рис. 2. Динаміка кількості членів кредитних спілок за 2009-2011 рр.

У цілому система кредитних спілок України протягом 2011 року демонструвала поступове зменшення основних показників діяльності, хоча до кінця 2011 року темпи спаду дещо стабілізувалися (рис. 3).

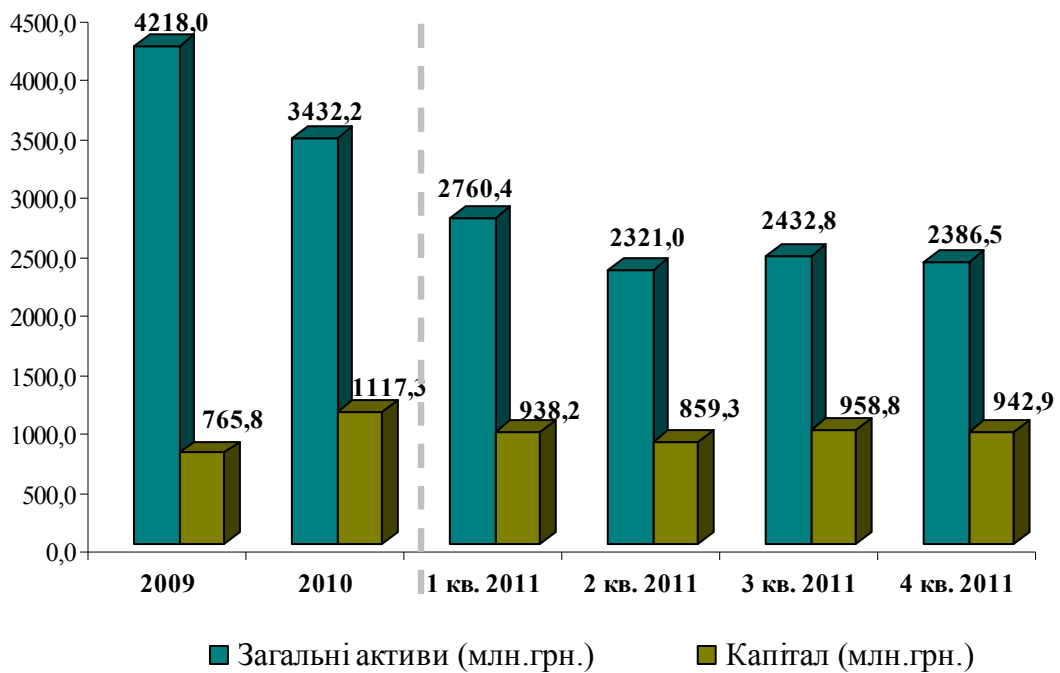

Рис.3. Динаміка основних показників діяльності кредитних спілок за 2009-2011рр.

Загальний обсяг активів кредитних спілок станом на 31.12.11 становив 2 386,5 млн. грн. і порівняно з аналогічним періодом 2010 року зменшився на 30,5% (станом на 31.12.10 становив 3 432,2 млн. грн.).

Розмір активів кредитних спілок на кінець 2011 року становить 56,6% рівня 2009 року, 69,5% рівня 2010 року. Це пояснюється насамперед тим, що саме кредитні спілки, порівняно з іншими небанківськими фінансовими установами, виявилися найбільш вразливими до проявів фінансової кризи та найменш спроможними щодо її якнайшвидшого подолання.

Загальний обсяг капіталу кредитних спілок станом на 31.12.11 становив 942,9 млн. грн. і порівняно з аналогічним періодом минулого року зменшився на 15,6% (станом на 31.12.10 становив 1 117,3 млн. грн.). Найбільшу питому вагу в його структурі (62,4%) становив пайовий капітал у розмірі 588,1 млн.грн. (станом на 31.12.10 пайовий капітал кредитних спілок становив 916,8 млн. грн.).

Групування перших за обсягом активів кредитних спілок за 2011 рік наведено в табл. 3.

Таблиця 3

Групування перших за обсягом активів кредитних спілок за 2011 рік

	Обсяг активів кредитних спілок, млн. грн.	Частка, %
ТОР 3	320,5	13,4
ТОР 5	441,0	18,5
ТОР 10	648,0	27,2
ТОР 20	936,0	39,2
ТОР 50	1 395,6	58,5
ТОР 100	1 755,3	73,6
ТОР 200	2 109,3	88,4
Всього	2 386,5	100,0

Дані таблиці 3 свідчать, що частка активів 200 кредитних спілок (32,6% від їхньої загальної кількості) становить 88,4% від загального обсягу активів кредитних спілок усього по Україні. При цьому на частку 10 кредитних спілок припадає 27,2% від загального обсягу активів кредитних спілок.

Динаміка кредитування та залучення внесків членів кредитних спілок за 2009-2011рр. зображена на рис. 4.

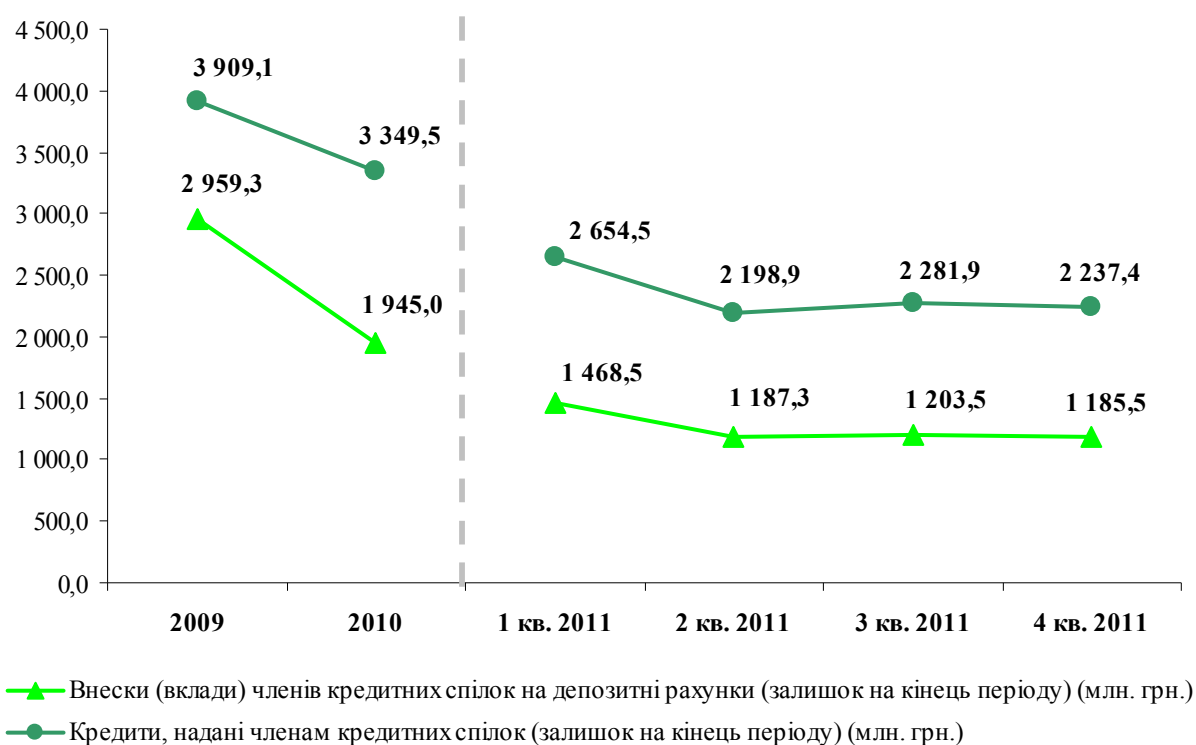

Рис. 4. Динаміка кредитування та залучення внесків членів кредитних спілок за 2009-2011рр.

Станом на 31 грудня 2011 року в порівнянні з аналогічним періодом минулого року внески (вклади) членів кредитних спілок на депозитні рахунки зменшилися на 39,0 %; кредити, надані членам кредитних спілок, зменшилися на 33,2% (рис. 4). Протягом 2011 року після спаду зазначених показників у другому кварталі спостерігалось їх незначне підвищення та поступова стабілізація до кінця року.

Динаміка кредитування кредитними спілками своїх членів зображена на рис. 5.

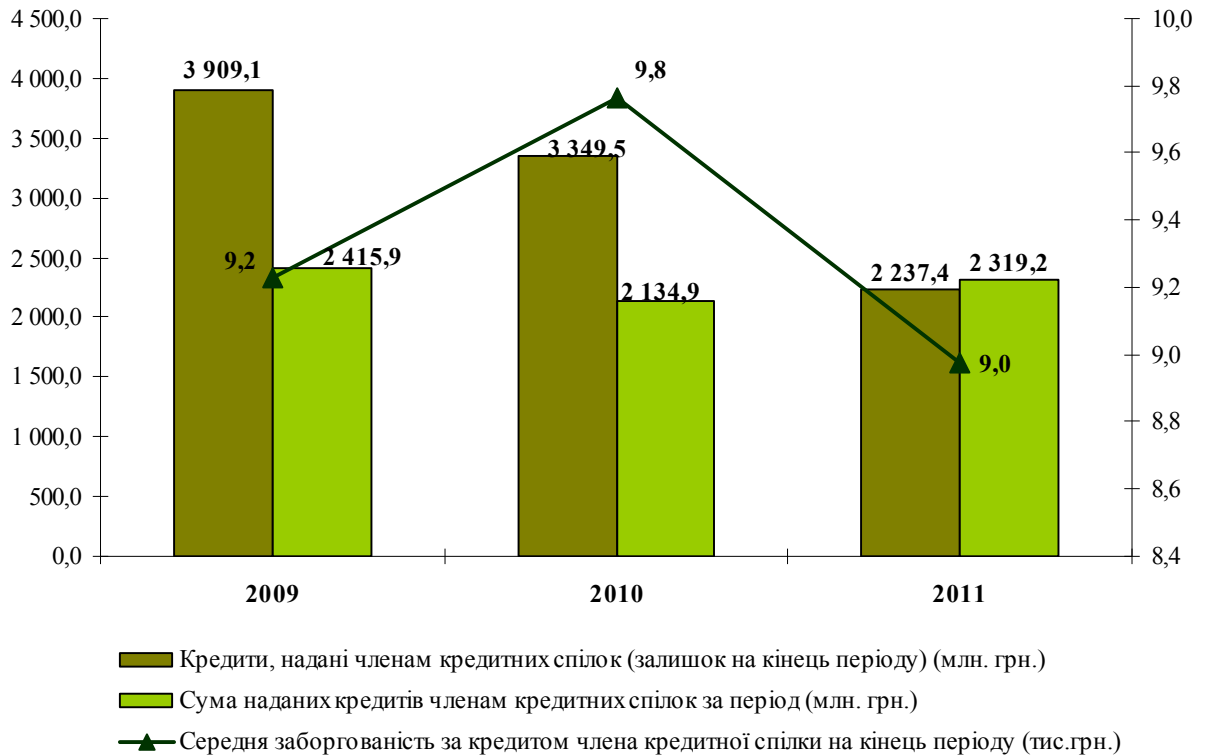

Рис. 5. Динаміка кредитування кредитними спілками своїх членів за 2009-2011 рр.

У цілому, загальна сума заборгованості 249,3 тис. членів кредитних спілок, які мали діючі станом на 31.12.11 кредитні договори, становила 2 237,4 млн. грн., тобто в середньому кожен член-позичальник кредитної спілки на кінець періоду мав 9 тис. грн. боргу за кредитом (станом на 31.12.10 – 9,8 тис. грн.).

Враховуючи загальне зменшення кількості членів кредитних спілок за 2009–2011рр. з 2190,3 до 1062,4 тис. осіб, в тому числі кількості позичальників з 423,6 тис. осіб до 249,3 тис. осіб, спостерігається зменшення обсягів наданих кредитів. Разом з цим, протягом 2011 року членам кредитних спілок було видано на 8,6% більше, ніж протягом 2010 року.

Обсяги кредитування кредитними спілками своїх членів, заборгованість за простроченими та неповерненими кредитами, а також питома вага прострочених та неповернених кредитів у кредитному портфелі кредитних спілок за 2009 – 2011рр. відображено на рис. 6.

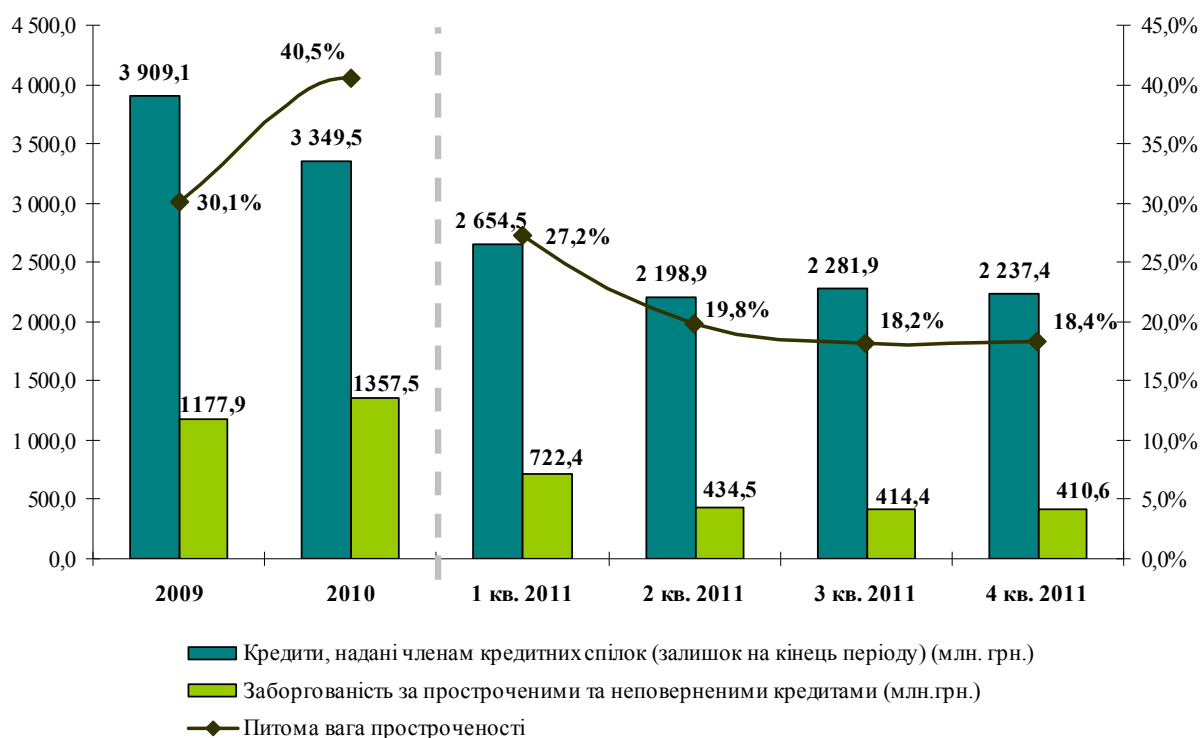

Рис. 6. Питома вага прострочених та неповернених кредитів у кредитному портфелі кредитних спілок за 2009 – 2011рр.

Загалом структура кредитів за видами станом на 31.12.11 наведена на рис.7.

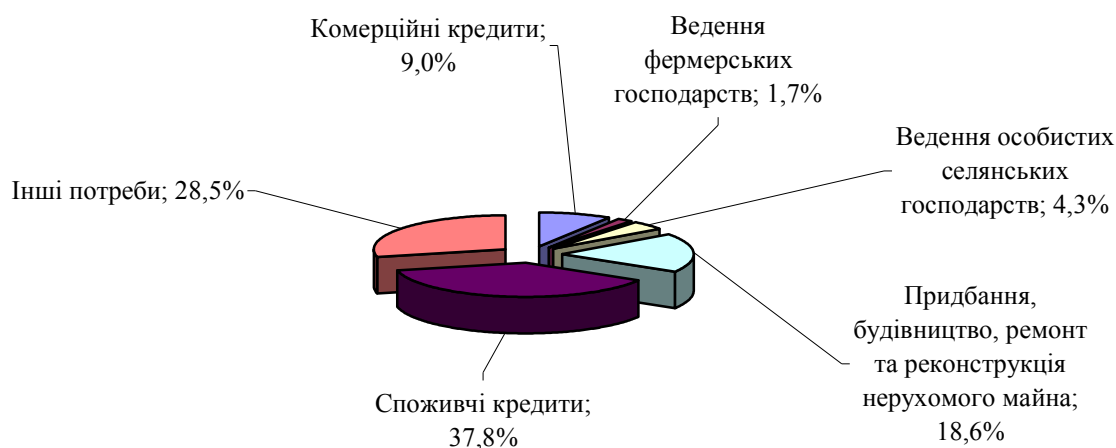

Рис. 7. Структура кредитів за видами станом на 31.12.11.

Як видно з рис. 7, найбільший попит мають споживчі кредити, кредити на інші потреби, а також кредити на придбання, будівництво, ремонт та реконструкцію нерухомого майна.

На кінець 2011 року сума внесків (вкладів) членів кредитних спілок на депозитні рахунки становила 1 185,5 млн. грн. та суттєво зменшилася порівняно з аналогічним періодом минулого року (на 39,0 %) (рис. 8). Середня сума внеску (вкладу) члена кредитної спілки на депозитний рахунок наприкінці 2011 року (24,7 тис. грн.) порівняно з аналогічним періодом минулого року не змінилася.

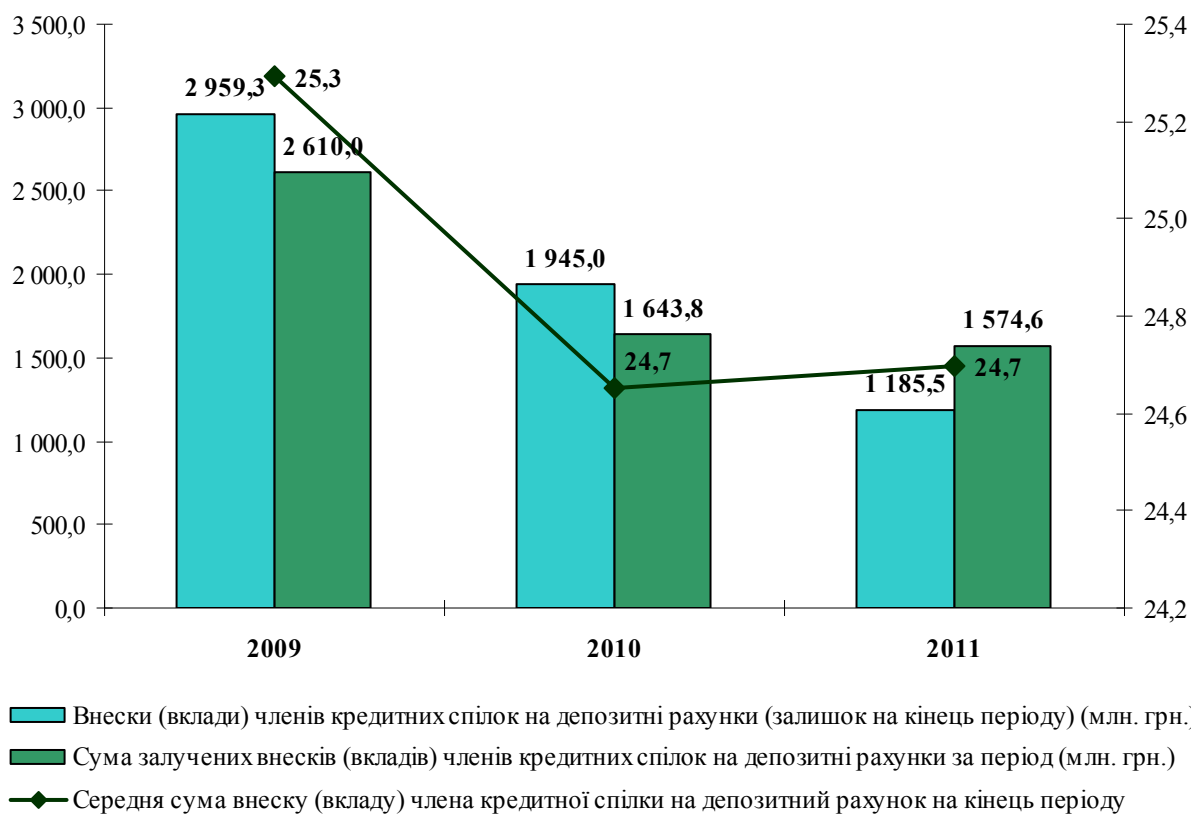

Рис. 8. Динаміка залучення внесків членів кредитних спілок на депозитні рахунки за 2009-2011рр.

Дані рис. 8 свідчать про те, що за 2011 рік обсяг залучених внесків (вкладів) членів кредитних спілок на депозитні рахунки (залишок на кінець періоду) становить 61,0% обсягу залучених вкладів минулого року.

Інші кредитні установи

Кредитна установа – фінансова установа, яка відповідно до Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» має право за рахунок залучених коштів надавати фінансові кредити на власний ризик.

Активи інших кредитних установ станом на 31.12.11 становили 3 903,6 млн. грн., порівняно з аналогічним періодом попереднього року зросли на 56,2 % (станом на 31.12.10 становили 2 498,9 млн. грн.).

Капітал інших кредитних установ збільшився на 70,9 % і станом на 31.12.11 дорівнює 1 441,7 млн. грн. (станом на 31.12.10 – 843,5 млн. грн.).

Залишок виданих кредитів іншими кредитними установами станом на 31.12.11 становив 2 064,9 млн. грн. Обсяги кредитування іншими кредитними установами зросли на 46,6 % за 2011 рік порівняно з аналогічним періодом минулого року.

Основні показники діяльності кредитних установ та їх динаміка зображені на рис. 9.

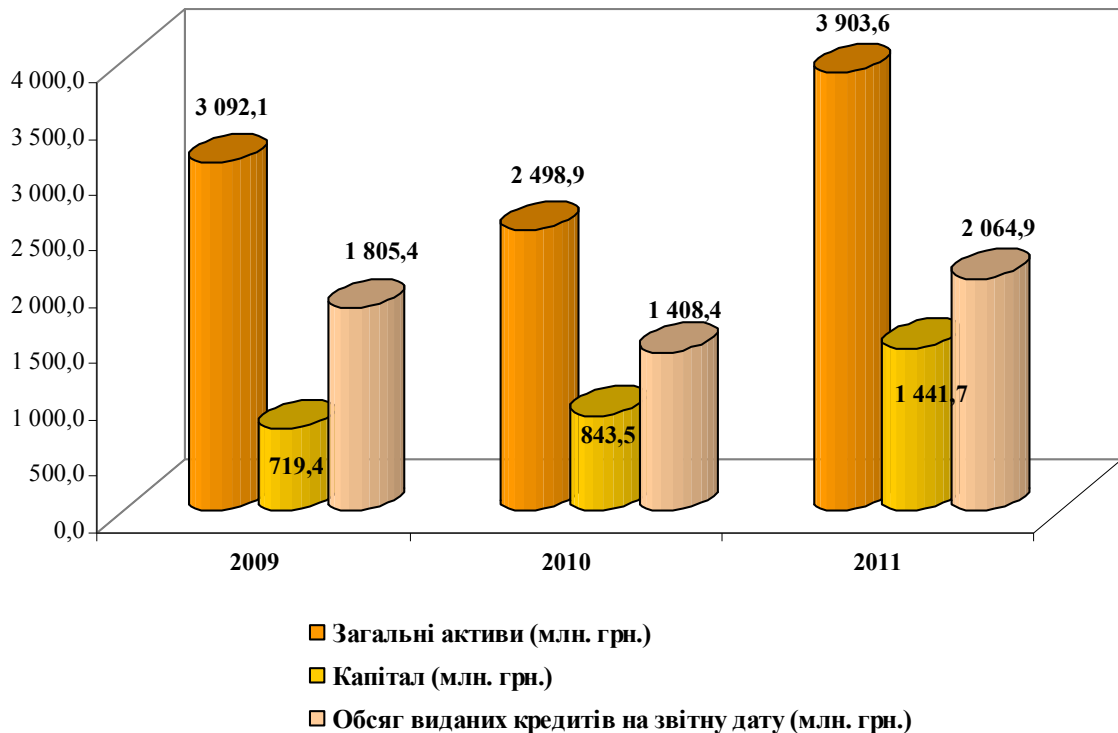

Рис.9. Динаміка основних показників діяльності кредитних установ за 2009-2011рр.

Як видно з рис.9, діяльність кредитних установ має тенденцію до зростання основних показників діяльності і засвідчує, що зазначені установи впевнено займають своє місце на ринку фінансових послуг.

Юридичні особи публічного права

Фінансова установа - юридична особа публічного права – фінансова установа, яка створюється розпорядчим актом Президента України, органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування й уповноважена надавати фінансові послуги.

Активи юридичних осіб публічного права станом на 31.12.11 становили 5 509,1 млн. грн., що свідчить про їх зменшення на 14,3 % порівняно з аналогічним періодом 2010 року (станом на 31.12.10 становили 6 430,4 млн. грн.).

Залишок виданих юридичними особами публічного права кредитів станом на 31.12.11 становив 3 116,3 млн. грн. У порівнянні з минулим роком зазначений показник зріс на 28,7%.

Основні показники діяльності фінансових установ - юридичних осіб публічного права та їх динаміка зображені на рис. 10.

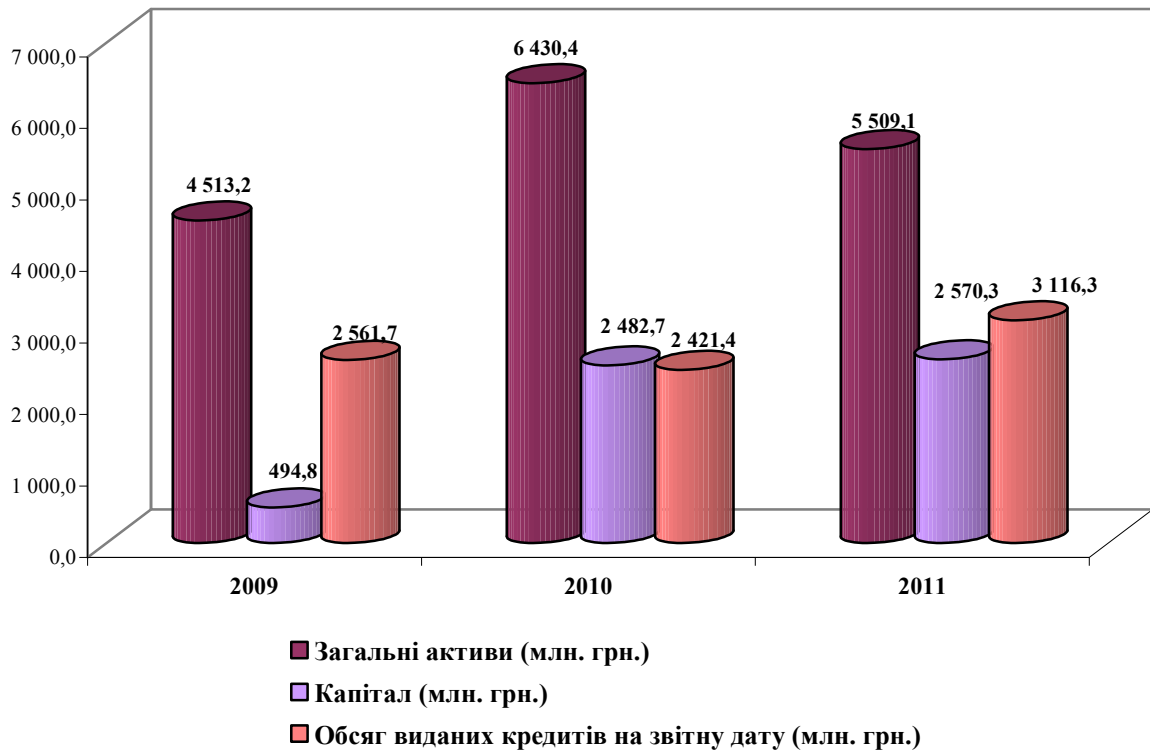

Рис. 10. Динаміка основних показників діяльності юридичних осіб публічного права за 2009-2011рр.

Загалом, динаміка основних показників діяльності фінансових установ - юридичних осіб публічного права свідчить про поступове зростання попиту на фінансові послуги, які надаються зазначеними установами.